

Bakgrunnsmateriale til *Mistero Buffo* av Dario Fo
Trøndelag Teater, Theatercaféen
Premiere 29. januar 2011

Om Dario Fo

Dario Fo (født 1926) er dramatiker, skuespiller og regissør fra Sangiano i Nord-Italia. Han er mest kjent for å ha skrevet en lang rekke politiske og sosiale gjøglerkuespill og monologer for gjøglere, og han har reist jorden rundt og fremført dem sammen med sin ektefelle Franca Rame, som også er skuespiller. I 1997 fikk Dario Fo Nobelprisen i litteratur for sitt arbeid.

Dario Fo viderefører og utvikler en teaterform som har røtter i den italienske Commedia dell'arte tradisjonen. Commedia dell'arte er en form for improvisasjonsteater der et kompani av profesjonelle skuespillere i faste karakterer reiser rundt og spiller komedier, satirer og lystspill som de har utviklet selv. Commedia dell'arte betyr direkte oversatt "håndverkerkomedier", hvilket vil si at komediene var skapt av "håndverkere", altså profesjonelle skuespillere, og ikke amatører. Forestillingene ble som regel spilt utendørs og hadde ofte sterke politiske undertoner, til stor glede for publikum og til like stor skrekk for makthaverne.

Dario Fo vokste opp i et hjem der politikk spilte en vesentlig rolle i familiens hverdagsliv. Foreldrene hans var med i motstandsbevegelsen mot fascistene, og Dario Fo hjalp sin far med å smugle flyktninger ut av landet. I en alder av 17 år greide Dario Fo så vidt å rømme unna Mussolini. Etter krigen begynte Dario Fo å studere arkitektur i Milano. Samtidig engasjerte han seg i en teaterbevegelse som i Italia kalte seg *piccoli teatri*, "små teatre", som var en motbevegelse til de store familiedramaene som hadde dominert de store teatrene så lenge. Det var innenfor denne rammen at Dario Fo begynte å presentere sine små improviserte monologer, som snart ble svært populære. Etter hvert førte suksessen til at arkitektutdannelsen hans ble lagt på is og til slutt avbrutt, til fordel for en karriere i teatret.

I Norge er det særlig Frode Rasmussen som har markert seg som den store Dario Fo-eksperten, med forestillingen *Herrejemi – gjøglerne kommer*, som Rasmussen turnerte land og strand med på åtti- og nittitallet. Med Eirik del Barco Soleglads forestilling på DNS for noen år siden, og Hans Petter Nilsens tolkning av *Mistero Buffo* på Trøndelag Teater i år, åpnes nå døren for en ny generasjon norske Dario Fo- fortolkere.

Om *Mistero Buffo*

Mistero Buffo består av totalt syv satiriske monologer som alle tar utgangspunkt i den evige konflikten mellom samfunnets makthavere og de som står nederst på den sosiale og økonomiske rangstigen. Flere av monologene handler om kirkens hykleri, med rike katolske prester som proklamerer medfølelse med de fattige, samtidig som de krever at fattige og syke skal donere alt de eier til kirken. En av monologene, gjøglerens fødsel, handler om gjøglerens funksjon i samfunnet. Fordi gjøgleren har et skarpt hode og en rask tunge er han den eneste som kan kritisere makthaverne for overtrampene de begår mot folket. Det er latteren som er gjøglerens fremste våpen, og latteren er også det våpenet makthaverne frykter mest. Ved hjelp av latter får gjøgleren folkets sympati, og den som har folket med seg, har også makt.

Formmessig er monologene bygget opp som fysisk fortellerteater der en enkelt skuespiller skal spille alle personene som er innom historien. Dette er med andre ord et materiale som stiller svært høye krav til skuespillerens presisjon og tekniske ferdigheter, og ikke minst evne til improvisasjon. Det er rett og slett ikke så mange skuespillere som *kan* fremføre *Mistero Buffo*.

Begrepet *Mistero*, eller ”mysteriespill”, ”mystery” som er den vanlige engelske oversettelsen, er et gammelt italiensk ord for en religiøs eller åndelig forestilling, en representasjon. *Buffo*, betyr komisk. Altså snakker vi her ikke om en religiøs forestilling, men en *Komisk* religiøs forestilling – en satire over religiøse tema, eller eventuelt: en grotesk forestilling, der maktstrukturene snus på hodet. Dette er en genre som hadde sitt opphav i folkedypet. I middelalderen pleide gjøgleren, som selv var en av folket, å stille seg opp på gater og torg for å fremføre korte, humoristiske fortellinger som speilet folkets problemer, deres frustrasjoner og smerte, men også deres gleder. På denne måten ble folket ”opplyst”, de forstod sammenhenger de ikke før hadde tenkt på, og av og til ble de kanskje til og med motivert til å forsøke å gjøre noe med det.

Her er en oversikt over de syv monologene som inngår i *Mistero Buffo*:

De uskyldiges slakt

Denne monologen er fra antikken. Handlingen foregår like etter en stor massakre der hundrevis av små barn har blitt drept, fordi Herodes har fått snusen i at Jesusbarnet er født, og vil sørge for at han blir drept før han vokser opp. Midt i kaoset møter vi en gal, ung kvinne som går rundt med et lam i armene, og påstår at lammet er sønnen hennes. I virkeligheten har

kvinnens barn blitt drept i massakren. Monologen har et allegorisk nivå; lammet kvinnen påstår er hennes sønn, kan leses som ”agnus dei”, Guds lam, (=Guds sønn). På denne måten blir kvinnen jomfru Maria, men på grunn av det uvante perspektivet kan kvinnen si ting som den ekte jomfru Maria aldri kunne ha sagt.

Den blinde og krøplingen

Dette er en gammel klassiker fra folkelig middelalderteater, og det finnes et utall forskjellige versjoner av den. En blind mann står på den ene siden av gaten og tigger. På den andre siden av gaten sitter en krøpling og tigger. De hører hverandres rop, og prøver å overgå hverandre i å vekke folks sympati. Men så finner de ut at det kan være lurt av dem å slå seg sammen; da kan den blinde bære krøplingen, som kan se for den blinde. Etter en del strev greier de å få plassert krøplingen på skuldrene til den blinde, og det nye livet kan begynne. Men plutselig kommer Jesus Kristus gående nedover Golgata med et kors festet på ryggen med en hærskere av folk etter seg, som slår og spytter etter ham. Den blinde og krøplingen blir livredde, for Jesus kan helbrede alle slags skavanker bare med et blick, og hvis han helbreder dem, så har de ikke noe levebrød lenger. De forsøker å komme seg unna, men det er for sent... plutselig kan den blinde se og krøplingen kan løpe og gå. Den blinde er overlykkelig over å ha fått synet tilbake, men krøplingen er bare irritert. Nå må han ut og finne seg en skikkelig jobb...

Bryllupet i Kanaan

Denne monologen er en satirisk fremstilling av bibelhistorien om Bryllupet i Kanaan der Jesus gjorde vann til vin. Det morsomme med denne fortellingen er at den ikke fokuserer så mye på selve mirakelet, men snarere på hvilken forferdelig tragedie det ville ha vært for foreldrene til bruden og resten av brudedefølget dersom Jesus ikke tilfeldigvis hadde kommet forbi og reddet hele festen. For å understreke dette, innledes monologen av en engel, som selvfølgelig har til hensikt å fortelle den ”offisielle” versjonen av historien, der mirakelet står i fokus. Men engelen blir avbrutt av en full mann som på liv og død skal fortelle om et helt fantastisk bryllup han har vært i, der de serverte en helt fabelaktig vin, som har gitt ham den mest vidunderlige rus man kan tenke seg – en rus som han fortsatt i aller høyeste grad befinner seg i. Til slutt jager den fulle mannen engelen vekk, og får dermed lov til å fortelle publikum sin historie, som selvfølgelig er historien om Bryllupet i Kanaan, fortalt av en av dem som faktisk var der, og fikk gleden av å drikke seg dritings på Jesus sin vin.

Gjøglerens fødsel

Gjøglerens fødsel er en historie som rett og slett handler om hvordan en gjøgler blir til. Historien kommer fra Sicilia, men det finnes også andre versjoner. Denne monologen er, i likhet med *De uskyldiges slakt*, veldig voldelig, og lar det ikke være noen tvil om hva som er gjøglerens oppgave i samfunnet.

Monologen er en fortelling om hvordan en fattig bonde finner et lite stykke karrig jord som han og familien hans jobber med i årevis, til den begynner å gi dem gode avlinger og et noenlunde anstendig liv. Da dukker det plutselig opp en "landeier" som gjør krav på jorda. Bonden nekter, hvorpå landeieren straffer ham med å voldta kona hans. Etter dette går familien i oppløsning, og bonden er i ferd med å gi opp. Men akkurat i det alt håp synes ute, dukker Jesus Kristus opp, og gir bonden talegaver så han kan bli gjøgler i stedet, og endelig kan mannen begynne å jobbe imot det undertrykkende systemet han har vært offer for.

Den livegnes fødsel

Dette er også en gammel folkehistorie som handler om hvordan den livegne bonden, altså bonden som ikke eide sin egen jord, ble til. I bunn og grunn handler historien om hvordan det kan ha seg at mennesker deles inn i et hierarki der noen få på toppen har rett til å styre over de mange under.

En sliten bonde ber til Gud om hjelp for å gjøre jobben med å drive jorda lettere. I flere generasjoner har bonden pløyd og sådd og gjødslet og høstet jorda, og nå orker han ikke mer. Først forstår ikke Gud problemet, han har jo allerede gitt bonden både esel og ku og gris for å lette arbeidet. Men bonden fortsetter å kreve hjelp, for det er jo fortsatt han som må stelle dyra og gå bak plogen som eselet trekker. Da bestemmer Gud seg for å skape en livegen. Først går han til Adam, men Adam nekter å gi fra seg enda et ribben. Da lar Gud eselet svulle opp, og etter noen måneders "graviditet", promper eselet ut den livegne bonden. Hans eneste oppgave i livet er å tjene bonden, og gjøre alt bonden sier.

Lasarus' oppvåkning

I denne monologen må en enslig skuespiller spille mellom 10-20 roller alene, og han må få publikum til å klare å skille mellom alle rollene bare ved hjelp av sin egen kropp og stemme.

Historien handler om et mirakel, men som i *Bryllupet i Kanaan*, blir også dette mirakelet beskrevet fra folkets synspunkt, og ikke fra kirkens. Det gjør at enhver religiøs betydning av mirakelet som beskrives, i dette tilfellet en død manns oppvåkning, er totalt

fraværende. I stedet beskrives mirakelet som en kommersiell happening, et trylleshows eller noe i den duren, der Jesus Kristus er magikeren.

Handlingen foregår på en kirkegård, der det er annonsert at Jesus Kristus skal vekke en død mann ved navn Lasarus opp igjen fra de døde. Folk strømmer til for å se, og arrangementet tiltrekker seg også en del lykkejegere som lommetyver, folk som påtar seg ansvar for "billettsalg", peanøttselgere osv.

Boniface VIII

Denne monologen handler om kirkens dobbeltmoral generelt, visualisert via en hendelse med pave Boniface VIII i sentrum. Boniface VIII var pave på 1200-tallet, og han var kjent for sin grådighet og arroganse ovenfor de fattige og syke. I monologen møter vi Boniface VIII mens han er i ferd med å pynte seg før han skal ut og messe. Rundt ham kretser et "hoff" av medhjelpere, som retter på kappen hans, setter på ham bispeluen og pynter ham med smykker og klær. Plutselig kommer Jesus Kristus forbi, bærende på et tungt kors. Boniface går for å hilse på ham, men Jesus kjenner ham ikke igjen. Boniface tar av seg alle smykkene og de fine klærne og gnir møkk i ansiktet, fordi han tror Jesus liker "sånne folk – han er jo gal", og prøver en gang til. Da forstår Jesus hvem han er, men i stedet for å hylle ham, slik Boniface forventer, så sparker Jesus til ham i baken, før han går videre. Boniface blir selvfølgelig dødelig fornærmet og truer med å sladre til Jesu far.

Om *Mistero Buffo* på Trøndelag Teater

Til vår forestilling av *Mistero Buffo* har vi valgt ut fire av de syv monologene som inngår i verket. Disse er *Gjøglerens fødsel*, *Lasarus' oppvåkning*, *Den blinde og krøplingen* og *Bryllupet i Kaanan*. Alle monologene spilles av Hans Petter Nilsen, og forestillingen regisseres av Terje Strømdahl.

I tråd med den estetiske teatertradisjonen som *Mistero Buffo* er en del av, så spilles forestillingen i Theatercafeen, med et absolutt minimum av tekniske hjelpemidler. Dette er rett og slett en helt nedstrippet teateropplevelse, der alt hviler på Hans Petter Nilsens skuldre! Det er en kraftanstrengelse av de helt store Hans Petter tilbyr publikum med denne forestillingen, og det er hans prestasjon som gjør *Mistero Buffo* til en frodig og variert teaterforestilling med masse energi og varme og latter, men også gråt og tenners gnissel. Teksten baserer seg i høy grad på oversettelser som ligger svært tett på Dario Fos originalmanus, men Hans Petter har også formet materialet underveis med egne

improvisasjoner. Dette er ikke bare et av gjøglerens privilegier, det er også en av gjøglerens viktigste oppgaver å sørge for at stoffet hans er aktuelt og tilpasset dagens samfunn!

Forslag til spørsmål som kan danne utgangspunkt for diskusjon:

- Gi eksempler på ”moderne gjøglere” fra dagens samfunn.
- Trenger vi fortsatt gjøglere?
- Hvilke politiske tema tar dagens gjøglere opp?
- Hvorfor er latter et effektivt virkemiddel?

Utdrag fra teksten:

Gjøglerens fødsel

Kom hit, godtfolk, kom hit, for gjøgleren er her! Gjøgleren, det er meg; jeg hopper og spretter og jeg lager piruetter, jeg får dere til å le.

Skynd dere, kom nærmere, for det er her og nå jeg viser mine gjøglerstreker og forteller dere noe dere ikke visste før! Se på denne tungen, den lyner som en kniv! Prøv om du kan huske det! Men jeg ble ikke født som gjøgler! Jeg kom ikke som er pust fra himlen og heisan hopp; god dag, godkveld! Jeg står her. Nei, jeg er frukten av et under, et mirakel som skjedde meg! Tror dere meg ikke? Men slik er det, og hør nå her:

Jeg ble født som medlem av en stor familie. En familie av vandrende landarbeidere, ja en ordentlig bondeknøl. Jeg var trist, og jeg var glad, jeg hadde ingen jord, jeg dro rundt som alle andre her i dalen og jobbet der det falt seg. En dag gikk jeg en vei jeg aldri hadde gått, og plutselig så jeg en fjellknaus, svart som bare av stein. En bonde kom forbi. Jeg spurte ham:

”Hvem eier dette fjellet?”

”Ingen eier det, det kalles Djevelens møkkabinge, og er ikke verdt en skitt.”

Da klatret jeg helt opp, i en sprekk så jeg at det var lit jord. Med neglene begynte jeg å klore. Feit og god. Jeg bar opp jord fra dalen. Jeg slet og dro og fikk hjelp av kona og ungene. Hun jobbet mens hun sang; (Sang:)

Hun er så deilig, kona mi, hvit og med to runde bryster. Og når hun går så ligner hun en unghoppe om våren. Vi stjal jord fra kirkegården. Så god den er, de dødes jord! Med disse armene bar jeg jorden opp. Vann! Vi hadde ikke vann! Bannende kastet jeg hakken i været, der hvor hakken falt i jorda, sprutet vannet fram! ”Vann! Vann!” (ropte vi fulle av lykke og glede). Månen fortalte meg når jeg skulle så. Snart spiret gress og planter fram; pinjer og popler skjød i været, vi fikk salat og bønner, neper, druer og oliven. Alt grodde på den jorda. Jorda var fortryllet så vakker – og det var vår jord! Vakre var skråningene med alle terrassene. Hver dag laget jeg en ny. Det lignet Babels Tårn, ved Gud i himmelen et paradys, paradys, paradys på jord. Og alle bøndene som dro forbi, de ropte:

”Du har nok hatt ræva full av flaks med denne jorda!”

Ræva full, din idiot. Armer, rygg, vett og vilje, mener du vel! Tror du kanskje at alt dette er kommet dettende fra himmelen?

En dag jeg stod og vannet, kom det ridende en mann, som lignet på St.Georg, så staselig var hans hest. Uten å hilse og uten å stige av hesten, sa han: ”Hvem eier denne jorden? Dette fjellet som ser ut som Babels Tårn? Med alle terrassene?”

”Den er min, den har jeg arbeidet opp med mine egne hender, og før meg var det ingen som eide den.”

”Ingen? Ingen er et ord som ikke finnes her i dalen, den er min, det er jeg som er herre her.”

”Din? Hvordan kan den være din, når du aldri selv har dyrket den? Jorda er min, fordi jeg med slit og kjærlighet har gjort den slik den er. Og jeg vil aldri mer arbeide under andre!”

”Jeg skal betale deg, du skal få penger, si hvor mye du skal ha.”

”Ikke noe, for denne jorda, den er min.”

”Nei, den er min! Og min er også luften du puster i!”

Så lo han rått og ropte da han dro: ”Prøv å spar på luften, for den er dyr!”

Det gikk to dager eller tre, og opp kom det en prest, som peste verre der han gikk, for han var fetere enn grisen. Han svettet fælt og tørket seg i trynet. Jeg sto på den øverste terrassen.

”Min sønn, denne jord er ikke din, deodamine, den tilhører herren som eier denne dalen, deodamine. Han eier den i kraft av Gud, som du nok vet, selv om du aldri kommer i kirken, deodamine. Du må vite at Gud har delt menneskeheten i to...”

”Ja, Gud,” ropte jeg tilbake, ”har delt menneskene i to; de som har lyst og vilje til å arbeide, og de som drar rundt og driver dank og holder godtroende folk for narr!” Jeg snudde ræva til, og fra den dagen så jeg ikke mer til presten.

Det gikk noen dager. Så dukket en annen opp, en rettskriver så tørr og mager som et trekkpapi, men med en rumpe så svær, at da han steg av eselet, var det vanskelig å se om det var eselets ellers rettskriverens rumpe som steg av.

”Hva vil så De?” spurte jeg, og lot som om jeg ikke forstod hva det gjaldt.

”Jeg er kommet for å veksle noen ord i anledning en tvist som er oppstått angående en utestående fordring på en leiekontrakt i forbindelse med område ifølge hvilken du er skyldig.”

”Hør her, her er det ingen som er skyldig i noe som helst... verken bikkja, katta eller grisen!”

Og jeg slengte hakka på skulderen. Han bleknet og han sa:

”Denne jorden er ikke din, den tilhører vår høyt aktede godsherre.”

”Denne jorda er min, og alle de fine ordene dine kan ikke forandre på det. Kom deg vekk ellers så får du en utestående fordring midt i ræva!” ropte jeg truende og snudde ræva til ham.

Han føyk av gårde som en kanin før jeg fikk snakka ut. Men godseierfan ga seg ikke så lett, nei! Han begynte å gå på jakt. Han jaget alle harene over på min jord. Han kom ridende med sine venner og trampet ned druerankene og oliventrærne. Jeg ordnet opp igjen. En dag satte han fyr på alt. Det var sommer og knuskende tørt. Husene, dyrene, alt brant, men jeg rikket meg ikke! Jeg ventet. Om natten begynte det å regne. Da det var holdt opp, begynte jeg å rydde igjen, sette på plass staur, bære jord og stein, og ledet vannet ut over. For jeg ville ikke gi opp, for svarte! Det gjorde jeg heller ikke.

Dagen etter var vi alle ute på markene og arbeidet og sang i kor. (Synger.)

”Ja, bare syng dere, for nå er festen over!” Godseieren med soldater sted ned av hestene, og fire soldater grep fatt i meg og holdt meg fast som en kalv. Herren gikk bort til kona mi, rev klærne av henne, knappet opp buksene, kastet henne ned på bakken, på blomstene jeg nettopp hadde plantet, og han hoppet på henne som en vill hund. Jeg kjente blodet koke i meg, da jeg så min kone ligge under det dyret... Ungene forstod ikke noe, de stirret med store øyne først på moren også så på meg. Da minstebarnets øyne møtte mine, gikk alt rundt for meg. Sterk som en løve rev jeg meg løs og grep en hakke. ”Nei! Ikke gjør det! Skrek kona mi. ”Da får de grunn til å drepe oss alle sammen! Nei, la det være, det tjener ikke til noe! Han tror han har tatt fra meg all ære. Men det skal andre ting til for å ta fra en kvinne hennes stolthet. Sett fra deg den hakken. For min skyld. For ham er jeg som kveg å regne, for deg er jeg kjærlighet. For den ære som de snakker om den trenger ikke vi. Vår ære tar de fra oss når de tramper på alt arbeidet vi har lagt i jorda vår. Tar jorda fra oss... uten jord er vi ingenting verd... Sett fra deg den hakken.”

Hakken gled ut av hendene mine. De red sin vei flirende og tilfredse. Vi gråt. Vi så ikke på hverandre. Vi kunne ikke se hverandre i øynene. Når vi gikk omkring i landsbyen, kastet folk

stein etter oss. ”Ditt elendige dyr, som ikke hadde mot til å forsvare din ære, fordi du har ingen! Godseieren har voldtatt kona di, og du holdt deg rolig for et stakkars stykke jord!”

Når kona mi gikk ut, ropte de: ”Jævla hore” til henne og så løp de sin vei. Ikke engang ungene kunne gå fritt omkring. Vi gikk ikke noe sted, og ingen så til vår kant. Kona mi forsvant. Jeg har ikke sett henne siden. Barna så ikke på meg. De ble syke, men de gråt ikke. De er døde alle sammen, og jeg ble alene tilbake. Alene med denne jorda. Jeg visste ikke min arme råd. En kveld tok jeg et tau, jeg slengte det over en bjelke, jeg la det rundt halsen, kløv opp på en stein, og sa til meg selv:

”Jeg slipper taket nå!”

Jeg skulle akkurat til å henge meg, da jeg plutselig kjente en hånd, som slo meg på skulderen, og jeg så en med et likblekt ansikt og mørke øyne, som sa til meg:

”Kan jeg være så snill å få noe å drikke?”

”Synes du det er rette øyeblikk å be om noe drikke?” av en som holder på å henge seg.

Han så ut som en fattig jævel, han også. Og der var to til med samme triste oppsynet.

”Ja vel, jeg skal gi dere noe å drikke, også henger jeg meg etterpå.”

Jeg gikk for å hente noe å drikke. Så så jeg nærmere på dem.

”Dere trenger mer noe å spise. Jeg har ikke noe ferdig... Hvis dere vil kan jeg lave noe.”

Bønner. En skål til hver. Og som de åt. De spiste og de spiste. Selv hadde jeg ikke lyst på noe.

Jeg venter til dere har spist jeg. Så henger jeg meg etterpå. Mens han spiste, smilte han med de store, mørke øynene, som så ut som en fattig jævel, og sa: ”En trist historie dette at du vil henge deg. Jeg skjønner godt hvorfor du vil gjøre det; du har mistet alt, din kone og dine barn, og du har bare jorda igjen. Jeg forstår deg godt, men hvis jeg var deg, ville jeg ikke gjøre det.”

Og han spiste og spiste, og til slutt sa han: ”Vet du hvem jeg er?”

”Nei, men jeg begynner å tro at du er Jesus Kristus.”

”Bra! Du gjettet riktig! Dette er Peter og Markus er han der.”

”Gleder meg! Og hva gjør dere her?”

”Du ga meg mat, nå vil jeg gi deg talens gave.”

”Talens gave? Hva er det for noe?”

”Det er rett at du holder på jorda di, mann! Det er rett at du ikke vil ha noen herre, rett at du hadde styrke til ikke å gi opp! Det er rett alt sammen! Jeg liker deg. Jeg vil deg vel. Du er sterk og du er god. Men du mangler noe som du burde ha her og her (peker på sin egen panne og munn). Ikke bind deg til denne jorda. Gå ut og finn dem som kastet stein etter deg, snakk med dem og få dem til å forstå. Godseieren og hans like er som verkebyller som du må stikke hull på med din tunge. Du må knuse dem, alle disse herrene og prestene og de som omgir dem, skrivere, embedsmenn. Ikke for din egen skyld, ikke for din egen jord, men for alle dem, som lik deg selv, ikke eier noe, ikke eier jord, som bare sliter og mangler verdighet og ære. Lær dem å lev med hodet også.”

”Jeg skjønner det ikke, jeg greier det aldri! Jeg som har en tunge som knapt vil røre seg i munnen og som snubler for hvert ord; jeg som har en svak og dårlig hjerne! Hvordan skal jeg kunne gjøre som du sier? Gå rundt og snakke til de andre?”

”Det skal du ikke tenke på, for nå kommer miraklet.”

Og han la hånden på mitt hode, nærmet seg og sa: ”Jeg er Jesus Kristus og jeg er kommet til deg for å gi deg ordet. Som et sverd skal denne tungen ramme de oppblåste herrene overalt. Så all luften går ut av dem og de andre forstår hvor lite som skal til for å knekke dem. Så kan de le og gjøre narr av dem, for det er når vi ler, at vi avvæpner de mektige. Se, nå gir jeg deg et kyss og du kan tale!”

Han kysset meg på munnen. Lenge. Plutselig kjente jeg tungen sprelle som en slange, hjernen arbeidet i vei og beina begynte å løpe av seg selv, midt ute på torget i landsbyen. Og jeg ropte: ”Kom hit, godtfolk, kom hit, for gjøgleren er her! Jeg skal hoppe og sprette og få dere til å gapskratte av herrene med mine ord og kunster! Og som et sverd skal denne tungen

gjennombore verkebyllen som de troner på, så all dritten strømmer ut og de ramler ned på ræva... og knuses! De skal knuses!”